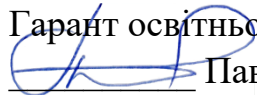

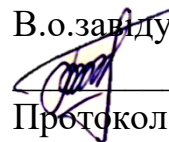
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми
 Павло БОЙКО
«01» вересня 2025

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.завідувача кафедри
 Тетяна БОЙКО
Протокол засідання кафедри
Лісового та садово-паркового господарства
ХДАЕУ
від «01» вересня 2025 року №1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІСІВНИЦТВО

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма – Лісове господарство

Спеціальність – 205 Лісове господарство

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Кропивницький – 2025

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Лісівництво
Факультет	Рибного господарства та природокористування
Назва кафедри	Кафедра лісового та садово-паркового господарства
Викладач	Лекційні заняття викладає: Семенюк Станіслав Кузьмич, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства. Лабораторні та практичні заняття викладає: Мотузна Олена Євгеніївна, асистент кафедри лісового та садово-паркового господарства.
Контактна інформація	kaf_lis@ksaeu.kherson.ua semeniuk_s@ksaeu.kherson.ua motuzna_o@ksaeu.kherson.ua
Графік консультацій	вівторок 10.00 – 13.20 конференція Zoom https://us05web.zoom.us/j/2037334581?pwd=UVdCeks1a1hPLzQzUXN5eVpEVmN5dz09 Ідентифікатор конференції: 203 733 4581 Код доступу: 65VSYU
Програма дисципліни	є
Мова викладання	українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Дисципліна «Лісівництво» є однією з основних у підготовці майбутніх фахівців лісового господарства. Знання з дисципліни «Лісівництво» необхідні для вирішення питань, пов'язаних з обґрунтуванням і вибором способів рубок і відновлення лісу, догляду за лісом, підвищенням продуктивності лісів на основі знань жорстких природних і виробничих умов Степу з урахуванням змін клімату.
Інформаційний пакет дисципліни	URL: http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/course/view.php?id=967

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Вивчення теоретичної бази щодо лісівничих систем і системи рубок, новітніх технологій в сфері лісівництва, прогнозування змін, які відбуваються при застосуванні усіх видів і способів рубок за умов антропогенного пресингу.

Завдання вивчення дисципліни	В результаті вивчення курсу «Лісівництво» здобувачі опановують знання про: - лісівничі системи і системи рубок; - способи і види рубок головного користування і рубок формування і оздоровлення лісу; - організаційно-технічні показники рубок головного користування і рубок формування і оздоровлення лісу; - природозберігаючі технологічні схеми проведення головних рубок на базі сучасної техніки і рубок формування і оздоровлення лісу; - встановлення потреби в рубках, виконувати необхідні натурні і камеральні роботи з підготовки ділянок до проведення рубок; - прогноз змін, які відбуваються при застосуванні усіх видів і способів рубок. Визначати необхідність в застосуванні рубок, потрібного способу рубки його організаційно-технічні
	показники для конкретних насаджень і знати: - світові тенденції розвитку лісівництва; - види користування лісом, поділ лісів на категорії захисності та особливості ведення лісового господарства в них; - основні вимоги та критерії оптимальності майбутніх деревостанів; - засади багатофункціонального ведення лісового господарства та наближеного до природи лісівництва; - системи рубок головного користування, сучасну класифікацію способів головних рубок та їх застосування у відповідності з вимогами Правил рубок у рівнинних та гірських лісах; - природозберігаючі технологічні схеми проведення головних рубок на базі сучасної техніки; - теоретичні основи рубок догляду за лісом, їх види, методи, способи і технології проведення у насадженнях різних деревних порід; - способи сприяння відновленню лісу, їх використання в умовах України.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу

Загальні	ЗК-3. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності. ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК-6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. ЗК-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК-10. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК-11. Навички здійснення безпечної діяльності. ЗК-12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові)

- ФК-1.** Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.
- ФК-2.** Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.
- ФК-3.** Здатність використовувати знання й практичні для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.
- ФК-4.** Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.
- ФК-5.** Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.
- ФК-6.** Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.
- ФК-7.** Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію.
- ФК-8.** Здатність вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді.
- ФК-9.** Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.
- ФК-11.** Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.
- ФК-12.** Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН

- ПРН-3.** Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.
- ПРН-4.** Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.
- ПРН-5.** Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.
- ПРН-6.** Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.
- ПРН-7.** Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.
- ПРН-8.** Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.
- ПРН-9.** Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.
- ПРН-10.** Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази.
- ПРН-11.** Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.
- ПРН-12.** Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.
- ПРН-13.** Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.
- ПРН-14.** Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.
- ПРН-15.** Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2025-2026 н. р.
Семестр	сьомий, восьмий
Курс	четвертий

Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Вибіркова компонента
Пререквізити	Базовими дисциплінами для засвоєння «Лісівництва» є «Лісівництво», «Дендрологія», «Ботаніка», «Ґрунтознавство», «Біологія», «Основи екології». Базові знання дисциплін розширюються і уточнюються згідно специфіки спеціальності «Лісове господарство». Теми, знання яких є первинними: «Основні поняття про ліс і його природу», «Морфологія лісу», «Клімат і географія лісів», «Лісова екологія і екологічні фактори», «Ліс і світло», «Ліс і тепло», «Ліс і волога», «Ліс і атмосфера», «Ліс і ґрунт», «Класифікацій-ні одиниці лісівничо-екологічної типології. Діапазон варіабельності типологічних одиниць», «Ріст і формування лісу», «Динаміка лісових угруповань».
Постреквізити	Знання з дисципліни «Лісівництво» є базовими для дисциплін «Лісова меліорація».

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	5 кредитів 150 год
Лекції	24 год. лекцій
Практичні / Семінарські	40 год. практичних
Лабораторні	
Самостійна робота	76 год. самостійної роботи
Форма підсумкового контролю	8 семестр – іспит

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	-
Обладнання	інтерактивна дошка, плакати

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт тощо.

	Навчальний курс включає самостійну роботу здобувачів, яка може бути забезпечена бібліотечним фондом університету та кафедри. В умовах дистанційного навчання, передбачений більш високий ступінь самостійності здобувачів, відповідальності за набуті знання та самодисципліни.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (можливо вказати – 40% від загальної суми балів за конкретне заняття). Перескладання проходить в індивідуальному порядку на консультаціях, згідно графіку консультацій викладача (в разі дистанційного навчання можливо відпрацювання через електронні платформи).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання попущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування). Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1. Рубки головного користування.							
за розкладом	Тема 1	Лісівничі системи та класифікація рубок.	2		4	6	4
за розкладом	Тема 2	Вибіркові рубки.	4		4	6	4
за розкладом	Тема 3	Суцільно-лісосічні рубки.	4		4	8	4

за розкладом	Тема 4	Концентровані й умовно-суцільні рубки.	2		4	8	4
за розкладом	Тема 5	Рівномірні поступові рубки.	2		4	6	4
за розкладом	Тема 6	Нерівномірні поступові, комбіновані та інші способи рубок	2		4	6	4
	ПК ЗЧ 1	Письмова контрольна робота					6
Змістова частина 2. Рубки формування і оздоровлення лісу та технології рубок							
за розкладом	Тема 7	Рубки догляду.	4		2	6	4
за розкладом	Тема 8	Санітарні рубки.	4		4	6	4
за розкладом	Тема 9	Комплексні, реконструктивні та ландшафтні рубки.	2		4	6	4
за розкладом	Тема 10	Технологія та організація рубок догляду за лісом	4		2	6	4
за розкладом	Тема 11	Технологія рубок головного користування і поновлення лісу	2		2	6	4
за розкладом	Тема 12	Очистка місць рубок	2		2	6	4
	ПК ЗЧ 2	Письмова контрольна робота					6

10. Форми і методи навчання

Лекція	Під час лекцій використовуються інформаційно-повідомляючий, пояснювально-ілюстративний, пояснювально-спонукальний, проблемний методи викладання теоретичного матеріалу. Проведення лекційних занять включає: викладання теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій
Практичні /Семінарські	Практичні заняття передбачають усні доповіді студентів, бесіду, аналіз наочного матеріалу, екскурсії до лісу, парків, дендропарків та ботанічного саду.
Лабораторні	Під час лабораторних робіт використовуються інформаційно-повідомляючий, пояснювально-ілюстративний, пояснювально-спонукальний, дослідницько-пошуковий, проблемний методи викладання теоретичного матеріалу.

Самостійна робота	Самостійна робота передбачає роботу здобувачів з літературними джерелами – виконання завдань в зошиті з лабораторних і практичних занять; встановлення організаційно-технічних показників рубок для конкретних лісових насаджень; пошук інформації та її обробка – робота у мережі Internet тощо; робота з електронними носіями інформації – електронні підручники, медіатека, аудіо теки тощо; експериментальна робота під час практики; творче застосування знань і вмінь по застосуванню рубок для різних лісових насаджень з метою формування стійких та високопродуктивних деревостанів в різних екологічних умовах.

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль

Викладач систематично проводить контроль знань здобувачів. Силабусом дисципліни передбачено проводити: поточний контроль – опитування (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда), доповіді на практичних заняттях, виконання самостійних завдань проблемно-творчого характеру, складання тестових завдань, написання термінологічних диктантів.

Підсумковий контроль за змістовою частиною

виконання модульної контрольної роботи та усне опитування

Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю є письмово-усний екзамен. Види запитань з відкритими відповідями.

Основні вимоги до контролю знань наведені у Положенні про проведення поточної атестації та семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів).

Розподіл балів з дисципліни, які отримують здобувачі (за 1 семестр)

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)														Екзамен	Підсумкова оцінка (екзамен)
Змістова частина №1							Змістова частина № 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	ПК ЗЧ 1	T7	T8	T9	T10	T11	T12	ПК ЗЧ 2	40	100
4	4	4	4	4	4	6	4	4	4	4	4	4	6		

T1, T2 ... T12 – теми змістових частин.

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	Задовільно	не зараховано
35-59	FX	Незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	1. Екологічне лісознавство. Навч. посібник. Видання друге доповнене та перероблене. Бойко Т.О., Бойко П.М., Плугатар Ю.В. Херсон: Олді Плюс, 2019. 268 с. 2. Лісівництво : підруч. Київ: Арістей, Свириденко В.Є., Бабіч О.Г., Киричок Л.С.2008. 544 с. 3. Практикум з лісівництва: навч. посіб. Київ: Арістей, Свириденко В.Є., Киричок Л.С., Бабіч О.Г 2008. 416 с.
Додаткова	1. Ліси України Генсірук С.А.. Львів: Наук. тов. ім. Шевченка, УкрДЛТУ, 2002. 492 с.. 2. Методологія багатофункціонального ведення лісового господарства гірської та передгірської частини Українських Карпат. Концепція розробки планів багатофункціонального ведення лісового господарства (на виконання швейцарсько-українського проекту "ТОА", № 1.2.1 робочого плану на 2006 рік.). Криницький Г.Т., Третяк П.Р., Копій Л.І. Львів-Ужгород, 2006. 59 с. 3. Наближене до природи лісівництво в Українських Карпатах. Чернявський М., Ковалишин Р. Львів: Піраміда, 2006. 45 с.
Інформаційні ресурси	1. https://studfiles.net/preview/2069274/ 2. kyrator.com.ua/index.php?option=com...id 3. personal.pu.if.ua/depart/roman.viter/resource/file/LisoznViter.pdf 4. irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...DOWNLOAD...PDF/.